СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 27. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 3-го ЛЮТОГО 1949. No. 27 JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 3, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПРЕЗ. ТРУМАН ЗА „ПЛЯНОВУ ЕКОНОМІЮ" У ПРОТИСТАВЛЕННІ ДО „КОНТРОЛЬОВАНОЇ"

Вашингтон, 1 лютого. — Кільки раз вийде хтось з предявленням якогось пляну в якійнебудь справі, Америка радо прислухується. Якщо хто заговорить про „плянову економію", негайно появляються голоси негодування, наче б це була комуністична думка. Таким вступом попередив президент Труман свої погляди про плянову економію, які він виявив підчас гостини в Красвім Товаристві для Плянування. Після того президент поклав натиск на різницю між „контрольованою економією", яка є складовою частиною тоталітарного режиму, і плянованою економією", яка є підставою демократичної системи. Плянована економія, твердив президент, потрібна на те, щоб не допустити до ще одної депресії, які звичайно появляються після великих переворотів. Саме тому, що Америка є тепер у проводі світу, вона мусить запобігти господарській крізі в себе двома. Це буде можливе, коли зійдуться представники капіталу й праці на спільні наради для обмірковування великих плянів. Ці пляни повинні бути передумані впарі з реорганізацією екзекутивної ділянки уряду, яку предявив колишній президент Герберт Гувер. Труман заявив, що він має великі реорганізаційні пляни на думці, які він буде старатися ввести в життя.

Плян президента змагає до високого добробуту.

Атлантик Сіті, Н. Дж. — Секретар скарбу Джан В. Снайдер заявив, що адміністрація Трумана у своїй економічній програмі має на меті підтримку великого добробуту на цілі роки вперед. З цією метою він хоче піддержати змагання до широкого розвитку бизнесу і використати досвід минулого і недопустити до повторення кріз. Ці замітки виявив Снайдер у промові на зібранні Красвого Товариства Спортових Предметів.

АФП ХОЧЕ ВИДАВАТИ СВІЙ ТИЖНЕВИК.

Маямі. — Ліга Політичного Виховання при Американській Федерації Праці буде видавати образковий тижневик, присвячений робітничим справам. Таке рішення винесла Екзекутива А.Ф.П. яка відбуває тут свої засідання. Початкові кошти обраховані на $70,000. Мають друкувати 60,000.

АДВОКАТИ ПРОТИ ПІКЕТУВАННЯ СУДУ.

Шікаго. — Злучені Держави не повинні ратифікувати постанови про народовбивство в Чартері Прав Людини Обєднаних Держав, доки не буде переведена прилюдна дискусія, що це таке є — таку резолюцію винесла палата делегатів Американської Адвокатської Бари. Окрема резолюція осуджує пікетування суду, яке переводять час від часу комуністи з нагоди процесу проти їх прихильників. Пікетування, як твердить резолюція, є загрозою для безсторонности і недоторканости суду. Один з нюйорських делегатів сказав, що присяжні судді, коли переходять до судового будинку завжди відчувають на собі загрозу чинної зневаги за те, що вони виконують свій громадянський обовязок.

УРЯДОВА КОМІСІЯ ЗА ЗМІНУ АКТУ ПРО ДОПУЩЕННЯ СКИТАЛЬНИКІВ.

Вашингтон.— Велику частину першого піврічного звіту, який вислала Комісія Переміщених Осіб до конгресу, присвячено на осудження самого закону і на виправдання, чому цього закону не можна було виконати впродовж перших шости місяців. Замість сподіваних 42,000 нових імігрантів прибуло в Америку тільки 2,499. Щоб на будуче можна було сповнити вимоги закону, комісія згадує про потребу введення девяти змін. Вперше у чергу комісія радить продовжити іміграцію на 4 роки й допускати по 100,000 осіб річно; призначити фонд на зворотні позички на оплату дороги від пристані до місця нового поселення; допустити нових політичних втікачів з Европи. Найбільше негодування, як згадує комісія, виявляється проти назначення часу до якого втікачі мають вважатися „Діпістами", тобто до 22 грудня 1945 р. Комісія радить змінити цю дату, бо вона виключає жидів, які втікли з Польщі після того дня. Це домагання на майбутнє. З причин, які вплинули на неможливість виконання теперішнього закону, загадує комісія вимогу, щоб допустити 40% імігрантів з Балтійських країн і країн, положених на схід від Лінії Керзона; вимогу, щоб 30% імігрантів були хліборобів, бо тільки хліборобів серед імігрантів нема; вимогу, щоб „спонзор" поставив наперед за працю і мешкання, бо це неможливе. Комісія радить дати тільки запевнення, що нові імігранти не стануть прилюдним тягарем.

РОБІТНИЧІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗА 75 Ц. МІНІМАЛЬНОЇ ПЛАТНІ.

Вашингтон. — Американська Федерація Праці й Конгрес Індустріяльних Організацій вийшли з домаганням підвишки мінімальної робітничої заплати з теперішніх 40 ц. на 75 ц. Це мала б бути урядом гарантована платня для робітників „незорганізованих". Закон має бути теж вказівкою для „справедливих" працедавців, які не можуть платити вищої заплати.

КОМУНІСТИ ВИДАЮТЬ ПО $10,000 ТИЖНЕВО НА ОБОРОНУ ПРОВІДНИКІВ.

Ню Йорк. — Комуністичний щоденник „Дейлі Воркер" оприлюднює зазив до складок на оборону своїх провідників, які станули перед судом як обвинувачені в поширюванні науки, як скинути насиллям американський уряд. Видатки на оборону обраховані по $10,000 тижнево.

Не зважаючи на ці кошти, оборонці дальше намагаються вживати різних правних трюків, щоб продовжити процес у безконечність. Суддя Медіна раз-у-раз звертає на це увагу оборонців, одначе вони тримаються дальше своєї раз складеної стратегії.

Небезпека війни меншає, думає Форестал

Вашингтон, 1 лютого. — Джеймс Форестал, секретар оборони, сильно підчеркнув своє переконання, що положення в світі значно поправилося від останньої весни і небезпека війни зменшилася. Про такий стан можна заключати з обмежень видатків на оборону, до яких змагає президент Труман. Свої погляди виявив Форестал на гостині в Красвім Клубі Преси. Хоч він не зовсім ясно погодився з домаганням президента, то всетаки признав, що воно є на часі. Як факти, які вплинули на попереднє напруження в світі, згадав Форестал таємну смерть Яна Масарика в Празі; замах комуністів на Чехословакію і застій Советів при виконуванні плянів у справі Берліна. Одначе Форестал думає, що треба бути завжди готовим на нещастя й тому він підтримує домагання свого департаменту, щоб на оборону призначити в бюджеті неповних 17 більйонів замісць 14 з половиною більйонів, як це думає президент. Велику частину своєї промови присвятив Форестал чисто військовим справам, виказуючи скільки людей і матеріялів потрібно в поодиноких ділянках оборони.

ТОЧКИ ОБОРОННОГО ДОГОВОРУ

З достовірних джерел виявляють, що начерк оборонного договору містить такі головні точки: 1. Держави оборонного порозуміння мають зречися війни як засобу політики і уживання сили іншої поза силу Обєднаних Держав; 2. вони мали б бути готові до „військової й іншої акції" на випадок нападу на одну з союзних держав; 3. кожний союзник вирішує самий, коли заходить стан агресії на підставі засад договору; 4. договір — який буде предявлений сенатові — буде обовязувати на 16-20 років; 5. договір покличе до життя Північно-Атлантійську Раду з уповажненням повторити потрібі комісії, включаючи й військовий штаб для складення оборонних плянів і економічних вимог для їх виконання; 6. державами які тепер ведуть переговори над складенням пакту, є такі: ЗДА, Великобританія, Франція, Канада, Голандія, Бельгія, Люксембург. Державами, які можуть співділати, це такі: Норвегія, Швеція, Данія, Ісландія, Ірландія, Італія, Портуґалія.

ТАЄМНИЧА МІСІЯ ВИШИНСЬКОГО В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Прага, 2, лютого. — Совєтський заступник міністра закордонних справ, Андрей Вишинський, від деякого часу перебуває в Чехословаччині і довкола його побуту в тій країні створено вже цілу леґенду. Чеські лікарі з відомого курорту Карльсбад насамперед повідомили, що Вишинський там лікується від сильного розстрою нервів. Москва заперечила офіціяльно цю вістку. Опісля повідомлено, що минулої неділі Вишинський нараджувався з президентом Готвальдом в його замку в Празі, а тепер знову повідомляється, що Готвальда в неділю в замку не було. Тепер знову говориться, що Вишинський поїхав до столиці Словаччини, Братислави.

ДЕПАРТАМЕНТ СТЕЙТУ ЗА ПРИЙНЯТТЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО ПІВНІЧНО-АТЛАНТІЙСЬКОГО ПАКТУ

Вашингтон. — Департамент стейту виявив, що вже незабаром надіється приєднати Норвегію і інші країни до Північно-Атлантійського Оборонного Пакту. Урядовці пригадують, що Злучені Держави ніколи не домагалися від Норвегії баз для американських збройних сил, як умови прийняття до оборонного договору. Америка твердить, що кожна країна сама має рішати, чи вона дасть собі раду з обороною, чи може треба їй дати якусь допомогу.

Мейор Дітройту виступив на Святі Злуки Українських Земель

ВІТАВ Б. МІНІСТРА РЕВАЯ ТА ГОВОРИВ ПРО ГЕРОЇЧНУ БОРОТЬБУ УКРАЇНЦІВ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЗМУ

Дітройт, 31 січня. (М.Ш.) — Мейор міста Дітройту, Мр. Вен Ентверп, виступив вчора на величавому Святі Злуки Українських Земель, влаштованому тут місцевою Філією Українського Конгресового Комітету в 30-ту річницю з дня проголошення Соборности України в Києві. Мейор Вен Ентверп, привітавши офіціяльно від управи міста запрошеного на Свято головного бесідника, б. премієра Карпатсько-Української Республіки, Юліяна І. Ревая, говорив про моральну силу українського народу та його героїчну боротьбу проти большевизму, на яку з подивом і признанням глядить ввесь світ. Доказом цеї моральної сили — говорив мейор — є власне цей могутній спротив українців проти советського режиму та совєтського поневолення України, очолюваний Українською Повстанською Армією. Ці факти, про які сьогодні знає вже світ, не дозволяють володарям з Кремля сконсолідувати свої внутрішні сили для дальшого підбою світу. Дальшим доказом моральної сили українців мейор вважає теж факт, що багато українських політичних керівників, між ними і міністер Ревай, з болем серця покинули свою батьківщину, щоби поза залізною завісою разом з іншими вільними народами світу стати у лави борців проти загрози комуністичної диктатури та за перемогу демократії.

Свято Злуки Українських Земель в Дітройті було наявним доказом української національної зрілости і солідарности та імпозантною українською маніфестацією і протестом проти большевицького насилля над українським народом. Зокрема хвилюючою точкою програми було, як голова Філії УККомітету, Микола Шустакевич, попросив на сцену мейора Дітройту та делегацію закарпатських українців, яка з черги вітала п. Ревая. Репрезентуючи парафіяльні і світські установи, делегація устами свого провідника, адв. П. Чарновського, висловила свою радість з приявности на цьому святі та з нагоди привітати свого близького земляка. Промовляючи по-українськи і по-англійськи адв. Чарновський заявив, що український нарід знову готовий проголосити свою соборність і він вірить, що вже недалекий той час, як всі українські землі, включно з Карпатською Україною, будуть знову вільні під одним жовто-блакитним прапором.

Свято Злуки у виповненій вщерть авдиторії місцевого Українського Народного Дому, та приявність на ньому посла Ревая і виступ мейора найшли широкий відгомін в місцевій американській пресі.

„СЕРП І МОЛОТ, ТО СМЕРТЬ І ГОЛОД"

СВІДКИ КРАВЧЕНКА ПОТВЕРДЖУЮТЬ ТЕРОР І НУЖДУ В СОВЄТАХ

Париж, 2. лютого. — В процесі Віктора Кравченка проти комуністичної газети „Летр Франсе" вчора зізнавали дальші свідки — бувші громадяни або мешканці Совєтського Союзу, повністю потверджуючи наведені в книжці Кравченка „Я вибрав волю" факти про страшний терор і нужду в Совєтському Союзі. Гаврило Кисіль, колишній інженер в Совєтському Союзі і сьогодні скитальник, свідчив: „Книжка Кравченка цілком віддзеркалює життя в Совєтській Росії. Комунізм володіє голодом, агітацією і терором". Мадам Ірина Ляльоз, 68-літна вдова по одному росіянинові, яка прожила 45 років в Росії, свідчила, що Кравченко в своїй книжці ще далеко не оповів всего про всі страхіття комуністичного режиму в Совєтах.

УГОРЩИНА ПРОГОЛОШЕНА „НАРОДНОЮ РЕСПУБЛІКОЮ"

Будапешт, 2 лютого. (АП) — Угорщину вчора формально проголошено „Народною Республікою", надаючи дотеперішній республіці ще офіціяльно створену Советами спеціяльну форму для своїх сателітів. В проклямації на цю тему, в якій між іншим говориться, що „американські імперіялісти і їх сателіти заступили тепер німецьких фашистів" як ворогів „народних демократій", обіцюється „абсолютну свободу релігії" і то власне три дні перед заповідженим процесом кардинала Міндсенті. Мадярську „народну республіку" проголошено якраз в третю річницю проголошення попередньої республіки. Між іншим, святкування третьої річниці мадярської „республіки" в мадярському посольстві у Відні заколочено виступом новоствореної організації „Вільної Мадярської Молоді", що на приміщенні посольства повивішувала плякати, домагаючись міжнародного суду над советськими громадянами Ракошим, Золтаном Васом, Ерном Героем та М. Фаркашом, які сьогодні творять „мадярський" уряд Угорщини.

НОРВЕГІЯ ВІДПОВІЛА СОВЄТАМ В СПРАВІ АТЛАНТІЙСЬКОГО ПАКТУ

Осльо, Норвегія, 2 лютого. — У відповідь на недавню совєтську ноту в справі участи Норвегії в Північно-Атлантійському Пакті Безпеки, норвежський міністер закордонних справ вручив вчора совєтському амбасадорові вияснення свого уряду, стверджуючи, що Норвегія вважає за необхідне розглянути можливості скріплення своєї оборони відповідними міжнародними договорами, а рівночасно запевнюючи, що вона ніколи не признає на своїй території військових баз для будь-якої чужої країни, як довго вона сама не буде предметом ворожої атаки або безпосередньої загрози такої атаки. В ноті стверджується, що норвежський уряд робить ці заходи з огляду на велике занепокоєння норвежського народу проблемами оборони своєї країни. При цьому Норвегія пригадує, що чартер Обєднаних Націй дозволяє на того роду реґіональні договори, як плянований Атлантійський пакт. Норвежську відповідь Совєтам встановлено на окремому засіданні уряду. Звертається увагу, що норвежський амбасадор при совєтському уряді тепер перебуває в Осльо. Рівночасно повідомляється, що вже імовірно сьогодні цей уряд розглядатиме справу приступлення Норвегії до Атлантійського пакту. Стверджується, що після безуспішних переговорів в справі скандинавського оборонного союзу, в Норвегії зменшилася навіть та незначна опозиція проти Атлантійського пакту, яка раніше існувала в робітничій партії.

ЗАХОДИ ДЛЯ КІНЦЕВОГО ОФОРМЛЕННЯ РАДИ ЕВРОПИ.

Лондон, 2 лютого. — В британських урядових колах висловлюють переконання, що рішення про встановлення спільної Ради Европи ще до кінця цього року буде переведене в життя і ця Рада ще в цьому році відбуде своє перше засідання в Штрасбурґу, у Франції, якщо передбачені пляни в цій справі будуть виконані. Існує переконання, що Постійна Комісія країн Брюсельського договору зможе приготовити конституцію ще перед нарадами міністрів закордонних справ цих країн, що мають відбутися в квітні. Рівночасно зроблено перший перегляд країн, які бажали б бути членами-основниками цеї історично-переломової Ради Европи. Італія вже на це погодилася. Існує переконання, що запрошення в цій справі приймуть теж Норвегія, Данія і Швеція, ця остання навіть у випадку, якщоб обставини не дозволили їй приступити до Атлантійського пакту. Запрошено теж Швайцарію і Портуґалію і є підстави думати, що вони запрошення приймуть. При цій нагоді підкреслюється, що Еспанія не буде запрошена, як довго генерал Франко стоїть у її проводі. В британських урядових колах цілком здають собі справу з історично - переломового значення цеї Ради, подібно як і з усіх трудностей, які ще доведеться перемогти для її завершення. Рішальна трудність криється головно в необхідності деякого обмеження суверенности поодиноких країн.

ЗАСУДИЛИ ПРОВІДНИКА НІМЕЦЬКИХ КОМУНІСТІВ В БРИТАНСЬКІЙ ЗОНІ

Діссельдорф, Німеччина, 2 лютого. — Суд при військовому управлінні британської зони Німеччини засудив вчора на три місяці тюрми провідника німецьких комуністів Макса Раймана, ствердивши його вину в „заохочуванні до дискримінації проти тих, що дають допомогу і піддержку військовим управлінням і союзницьким військам". Суд відкинув теж грошеву поруку, пропоновану оборонцем, відомим лондонським комуністом.

ЧЕРГОВИЙ ДОКАЗ НЕУСПІХУ СОВЄТСЬКОЇ ПОЛІТИКИ В НІМЕЧЧИНІ.

Берлін, 2 лютого. — Совєтське військове управління в своїй зоні Німеччини розв'язало всі створені ним раніше „робітничі ради", що з американського боку інтерпретується як черговий доказ безуспішности совєтських зусиль здобути для комунізму німецьке робітництво. Згідно з місцевими інформаціями, ці „робітничі ради " розв'язано тому що вони „втручалися до продукцій", а опановані комуністами професійні спілки не могли вдержати їх в своїй „лінії".

ВЕЛИКИЙ УСПІХ ВНУТРІШНЬОЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЗИЧКИ У ФРАНЦІЇ.

Париж, 2 лютого. — Премієр Генрі Кейй повідомив вчора ввечорі в радіопередачі до народу, що на розписану нову державну позичку підписано вже понад 100,000,000,000 франків, з того біля 60,000,000,000 в нових грошах. Уряд потребує тих грошей на покриття свого бюджету відбудови, а масовий відгук народу на цю позичку оцінюється рівночасно як ознаку політичної стабілізації та довіря до теперішнього режиму.

ЗАПОВІДАЮТЬ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЮ ГРЕЦЬКОГО УРЯДУ.

Атени, 2 лютого. — Грецький премієр Темістоклес Софуліс повідомив вчора парлямент про заходи для децентралізації уряду, згідно з пропозиціями американської військової місії. Уряд признає більші повновласті та ширше самоуправління поодиноким провінціям та постарається перевести вибори, як тільки на це дозволятимуть загальні вимоги безпеки.

ЦИВІЛЬНІ ПЕРЕБИРАЮТЬ ІНІЦІЯТИВУ ЗАМИРЕННЯ В КИТАЮ.

Нанкінґ, 2 лютого. — Після безуспішних досі заходів довести до замирення з комуністами, ініційованих урядом та його військовими керівниками, ініціятиву в цій справі тепер перебирають цивільні представники на „місцевих базах." Заохочені діючим президентом центрального уряду, цивільні делегації Нанкінґу, Шанґаю і Ганкову є в дорозі до комуністів зі своїми локальними мировими пропозиціями.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8. 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3. 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Classified Advertising Department, 597 -7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОВНЕ ВИЗНАННЯ ДЕРЖАВИ ІЗРАЇЛЯ

Президент Труман проголосив, що Злучені Держави визнають Державу Ізраїля "de jure". Як знаємо, ця нова держава була визнана "de facto" вже раніше. Дня 24. жовтня м. р. президент Труман заявив, що як тільки відбудуться вибори і буде вибрана постійна влада, тоді наступить повне дипломатичне визнання. Так і сталось, вибори відбулись 25. січня. Про їх вислід повідомлено уряд Злучених Держав, на що президент Труман зареаґував зараз повним визнанням Держави Ізраїля, визнаючи водночас в такий самий спосіб і Трансйорданію, що мало б приєднати до жидівської держави симпатії бодай сусідньої частини арабського світу.

Держава Ізраїля, яка на ділі вже існує вісім місяців, вже визнана 33 державами і тим самим має запевнене місце в Організації Обєднаних Держав. Є це велика подія, яка матиме цілком певно далекосяглі наслідки, величину і вагу яких годі наразі навіть передбачити. В першу чергу невідомо, як це відібється на психології арабського світу. Можливо, що він погодиться з доконаним фактом, одобреним великими потугами. Теж дуже важне, які потуги заважуватимуть на політиці самої Держави Ізраїля, демократичні, чи тоталітарні, або іншими словами Злучені Держави та Англія, чи Москва. Не менше важне, який лад зуміє завести в себе населення Держави Ізраїля та які елементи візьмуть там верх. Від усього того залежатиме, чи ця нова держава причиниться до миру в світі, чи можливо збільшить хаос, створивши ще одно місце незгоди і нових міжнародніх конфліктів.

У перших виборах Держави Ізраїля взяли участь 21 партій і 350,000 осіб з правом голосування, з чого скористало 84% виборців, що являється дуже великим процентом, коли зважити, що в останніх президентських виборах в Америці голосувало тільки 51%. Та з другого боку факт існування в такій маленькій країні і з таким малим населенням аж 21 партій вказує, як багато труду буде коштувати справа справжньої консолідації різних жидівських елементів, що напливають до Держави Ізраїля з країн різних культур.

Держава Ізраїля опинилась у самому зародку в соціялістичних руках. У її проводі як премієр залишиться надалі Бен-Ґуріон, що належить до Партії Праці Палестини („Мапай"), яка є поміркованою соціялістичною партією і має в першій Асамблеї 41 місць на усіх 121. Бен-Ґуріон держить у закордонній політиці невтральний курс, спираючись на добрі відносини зо Злученими Державами і Советським Союзом. Друга партія, Обєднана Робітнича Партія („Мапан"), є лівою соціялістичною групою та є за тісну кооперацію з Советами. Між нею і партією Бен-Ґуріона є ще інші розходження. Але загальне добро доконче вимагає співпраці обидвох партій в Асамблеї й цілій країні. Комуністи вправді не виявили при виборах своєї сили як Комуністична партія, але легковажити їх не можна, особливо, коли зважиться, що вони можуть мати попертя в справі закордонної політики з боку „Мапан". На подібні трудноші можна вказати і у внутрішній політиці цеї нової держави, бож там будуть здійснювати різні соціялістичні ідеї.

Не зважаючи на ці трудноші, про які згадуємо, як і ці величезні перешкоди, які приходилось жидівським сіоністам перемагати на чолі з їхнім ентузіястом Хаімом Вайцманом, щоб відродити загинувшу перед 2,000 роками жидівську державу — ця держава нині існує. Факт небувалий, бо подібного людська історія не знає і це є те, що нині світ найбільше дивує.

КОНГРЕСОВА КОМІСІЯ І ШПИГУНСТВО

Ствердження комісії для неамериканських діянь, яка існує при палаті репрезентантів, що Комуністична Партія Америки це організація для підтримки советських шпигів у нашій країні, є дуже на часі. Безупинна проволока в процесі проти комуністичної верхівки, який почався перед двома тижнями в Ню Йорку, захитала довірям загалу, начеб цей процес міг виявити справжню діяльність комуністичної групи. Бувають моменти, коли здається, що не комуністи є обвинувачені, а самий суд і вся американська демократична система поставлена перед суд комуністів. Мабуть, щоб розвіяти цю непевність, конгресова комісія оприлюднила у четвер минулого тижня свої спостереження над діянням Комуністичної Партії.

Очевидно, що замало ще самого ствердження комісії, а треба ще доказів, якщо загал населення має вірити, що воно так є, як комісія заявляє. Засідання комісії, коли обговорюються найважніші подробиці, є тайні й публика не має спроможности слідкувати за всіми фактами. Тому не все є належно поінформована. Отже для достовірности треба навести прилюдно хоч деякі факти. Це потрібне тим більше, що комісія кількома наворотами оприлюднила твердження, на які пізніше не подала доказів. Крім того проти комісії йде майже постійно спротив самого уряду, а теж і таких осіб, які потерпіли на чести внаслідок оприлюднення заяв без подання фактів.

Одначе відемні сторони способу ведення слідства комісії ще не означають, що комісія робила злу роботу, коли переводить слідство над такими справами, як шпигунство. До того бувають випадки, що серед самих високих урядовців є якийсь скандал, який уряд хотів би закрити, щоб не тратити популярности або впливу серед загалу. Такий випадок заіснував перед чверть століттям в справі продажу нафтових піль Тіпат Дом секретарем скарбу і тоді конгресова комісія під проводом конгресмена Волша виявила зловживання деяких найвищих урядовців-секретарів. Подібні відносини могли заіснувати підчас другої світової війни, коли то деякі високі урядовці мали до діла з комуністичними шпигами й агентами і треба було аж конгресової комісії, щоб вона належно насвітлила такі затії. Отже вже з таких причин треба вважати за корисне не тільки саме існування комісії, але й її працю.

Що комісія розуміє свою відповідальність, пізнати з того, що негайно після арештування звісного канадського комуністичного шпига Сема Кара у Ню Йорку, вона зажадала передачі його для негайного переслухання. Без огляду на це, чи комісії вдасться дістати Кара на свідка, чи ні, треба вважати за правильну її спробу видобути зізнання від Кара і мати у своїх протоколах для використання їх на випадок потреби.

З дотеперішніх праць комісії неамериканських діянь увінчалися успіхом дві більші спроби, а це витягнення на денне світло зізнань Витакера Чемберса і поставлення перед суд Алджера Гісса. Оба вони були високими урядовцями підчас війни і оба знали про советське шпигунство в важливих бюрах федерального уряду. Само оприлюднення такої справи є важливе під теперішню пору, коли не можна довідатися правди з інших авторитетних джерел. Хоч попередні переслухання комісії не видали бажаних успіхів і тому пошкодили її репутації, то ці останні факти піднесли її вартість в очах громадянства.

Виходить, що сама комісія вміла найти способи для поправи своєї праці і для осягнення успіхів. Коли безпосередньо перед вибором теперішнього конгресу появилися поновні закиди проти комісії, що вона дбає тільки про крикливі заголовки в газетах, себто про самореклюму, то це має теж добрі наслідки, бо такого в будуччині не буде. Як будуть крикливі заголовки, то тоді, коли дана справа буде вже добре прослідженa.

В минулому були голоси критики, що комісія повинна змінити правила поведінки супроти покликуваних свідків, або у відношенні до запідозрених осіб, щоб їм не зробити кривди. Прихильники праці комісії вийшли з замітом, що правила не поможуть, якщо не буде відповідних людей, які вміли б такі справи вести. У новому конгресі є багато нових людей. Коли в минулому конгресі люди не дописали, треба в теперішньому конгресі підібрати відповідних конгресменів для дальшого розкривання комуністичних затій. Це потрібне тому, що приходить час, коли затії комуністів мусять бути поставлені під якусь прилюдну контролю. Появляються голоси, що треба заборонити правне існування Комуністичної партії. Противники такої заборони твердять, що це не припинить діяльности комуністів, навпаки, ще їм допоможе, бо комуністи почнуть законспіровану підпольну акцію.

Котрий з тих твох аргументів є доцільний, не легко вирішити. Проти кожного твердження найдеться закид. Тому для вирішення такої справи треба справді розумних і досвідчених людей у комісії неамериканських діянь, яка матиме може й рішальний голос при ухвалюванні додаткових законів про шпигунство. Коли комісія вийшла з твердженням, що Комуністична Партія Америки це організація для підтримки шпигів, то саме на ній спочиває обовязок задокументувати це фактами підчас конгресових підготувань до законодавства.

Ігор Керша.

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ

Від Редакції:

Доля України після першої світової війни та обставини серед яких доводилось жити українському народові: різні окупації між двома війнами та різні методи і напрямні окупантської політики, опісля німецька окупація і наостанці „соборна" советська неволя, видвигнули цілий ряд справді основних проблем між самими українцями та у їх відношенні до сусідніх народів. Виявити ці проблеми і погляди на них, узгіднити їх та провірити — це головна передумова для створення сильної і правильної бази для української політики в її внутрішній і зовнішній ділянках. На цю тему вже списано чимало паперу серед української еміграції в Европі та чимало справ вияснено. Не бракувало під цим оглядом поодиноких голосів теж на нашому американському терені, що своєю обстановкою та своїм порядком зокрема на таку дискусію надається. Проте, ціла справа ще далека від свого кінцевого вияснення і розв'язки. Тому радо віддаємо на цю тему місце голосові одного з молодих представників української підсоветської іміграції в цій країні, в надії, що він викличе річеву дискусію та причиниться і до кінцевого вияснення і розв'язки цих „основних проблем".

Український політичний світогляд, після короткотривалої державної незалежности українського народу в рр. 1918—1920, формувався в різних обставинах та під різними впливами. Нічого дивного, що при зустрічі цих світоглядів виникло багато деяких розбіжностей думок, непорозумінь та різних підходів і поглядів до поодиноких справ. При цьому пороблено цілий ряд всіляких помилок, що в обставинах можуть мати фатальне значення для дальшого розвитку українських змагань. Тільки публичне обговорення тих справ та їх оцінка можуть їх відповідно вияснити та не допустити до повторення тих самих помилок в майбутньому.

Для того, щоб найменше помилятися, треба насамперед знати свій нарід і його наставлення, треба точно означити його інтереси і його власне розуміння своїх інтересів і на тій базі будувати свою національну політику, бо тільки тоді вона буде реальна та матиме піддержку більшости народу.

За всі роки окупації України після першої світової війни українська визвольна політика силою обставин віддалялася від самого центрального українського терену та крім еміграційного українського уряду вона мала свою головну базу на західно-українських землях під Польщею, в Галичині. У висліді, в цій українській політиці почала переважати місцева думка, бо й на цих територіях повстав провідний український політичний актив. Без огляду на всі проголошення соборности цеї політики, вона силою факту, навіть підсвідомо, могла мати в своїх проявах виразні познаки реґіонального характеру. Галичани мали більше можливостей жити своїм власним національним життям та підготовлятись до майбутніх змагань. Але вони жили в державі, яка не завжди сама мала самостійність, в якій модерні державні форми були радше в своїй першій стадії формування, а в додатку українці не з їхньої вини приймали в цьому державному апараті дуже мізерну участь.

Це не залишилось без наслідків на світоглядове формування української державної думки серед галичан. Немає сумніву, що національно-політична свідомість серед галичан була висока, що всі галичани хотіли та змагали до створення власної української держави, але це ще не цілком вистачає, щоб цю державу створити. Саме змагання до своєї державности ни вистачає, бо треба вміти цю державу творити в кожночасному політичному комплексі. При цьому основне знання народу та його наставлення є одною з головних передумов успіху.

З цим своєрідним реґіоналізмом державно - політичної думки західних українців нам в підсоветській Україні довелось зустрітись вже на початку другої світової війни. Разом з німцями в Україну прийшла, за згодою і без згоди німців, деяка частина цего провідного політичного активу зі Західної України. Вони могли виконати велику політично-місійну роботу, якщо були б знали обставини і нарід та до них відповідно достосувались. Ми, на Східній Україні, радо зустрічали своїх західних братів, але згодом ми почали розчаровуватись. Найбільш негативне враження справила на нас їхня партійна ворожнеча і боротьба, в якій збирали свої плоди головно націстські і большевицькі вороги українського народу. В дальшому почали траплятися інціденти між західними і східними українцями. Це були в більшості дрібні історії, але вони мали у висліді великий і негативний вплив на наше взаємовідношення. Одною з головних причин цих непорозумінь було відношення до росіянів. Галичани не здавали собі справи, виходило б, що Україну русифіковано протягом цілих століть всілякими методами і засобами та що цілий комплекс тих проблем ще найменше можна розв'язати плякатами з антаґоністичними закликами у відношенні до росіянів, як це вони за підписом своїх політичних керівників вивішували на парканах та мурах міст. Свідомий політично український загал вважав це божевіллям, головно по містах, де було багато росіянів та мішаних українсько-російських родин.

В наслідок русифікаційної політики в Україні населення більших міст користувалось переважно російською мовою, і то вже так з покоління в покоління. Під цим оглядом ніякими, навіть большевицькими методами не пощастить перевести радикальної зміни. Але користування російською мовою ще не дає підстави до висновків, що ці люди не є українцями, або що вони є зрадниками України. Було дуже прикро спостерігати такі моменти, коли в Києві місцевий громадянин приходить до української установи за ділом та звертається до урядовця в звичайній для нього російській мові, а урядовець-західняк з лайкою „геть з кацапщиною" викидає його. Жадної прислуги українській справі не зроблено, для прикладу, теж усуненням з посту завідувача аптеки кваліфікованої українки, яка за недбайливістю по пашпорту була зарахована як росіянка. І вже справді моторошно робилося за того звичайного парубка зі західно-українського села, який доценту Київського університету доводив, що він приніс культуру для нього та йому подібним. І так, як з одного боку ми могли подивляти патріотизм наших західних братів та їх відданість українській справі, так з другого боку ми здвигали раменами на їх підхід і спроби розв'язки поодиноких проблем, на їх ігнорацію місцевих обставин і людей, на їх ворожнечу і боротьбу самих між собою та їх антаґонізм до всего, що не вміщувалося в не дуже широких рямцях їх власного політичного світогляду.

Треба застерегтись, що це відносилось тільки до тих з наших західних братів, з якими нам доводилося зустрічати над Дніпром, але через цю призму ми дивились та оцінювали всіх інших.

Ці наші погляди не цілком змінились і при дальшій нашій зустрічі та співжитті на еміграції в західній Европі. Ми розуміємо причини цього, про які згадка на початку цеї статті. Але ми не розуміємо чому так мало приділюється уваги цій справі та чому не шукається практичної розв'язки для неї. Вправді, тут знову можна б вказати на „галицьку причину" партійної гризні, за якою не залишається багато часу й на розгляд, провірку та полагодження цих основних проблем. Та це не тільки не може бути виправданням, але навпаки, тільки черговим докором для усіх тих, кому лежить на серці добро українського народу та успіх українських змагань.

УЛАС САМЧУК

СОНЦЕ З ЗАХОДУ

РОМАН.

18)

— Мадяри завжди були справжніми католиками з-під святого Степана. Але ви, Стельмаху, не маєте причини сердитися на наших благородних міністрів. Йде бій! За кордони, за міністерство, за канапу, за Нову Сцену... Гримлять сурми і фанфари... А ви, як справжній чесний борець за чистоту академічного правопису у нашій славній „Новій Свободі", замість підняти свій незаплямлений прапор та йти в ногу з владою, ви, Стельмаше, і собі кидаєте камінь у нашу Богом обрану владу... Це я уважаю за чорну зраду, і вам належить місце тільки на Думині... На Думині!.. Так, так! Тільки концертний табір і точка...

— А ви чо', Йване, зуби шкірите? — казав далі Зорин. — Думаєте, що ті „чесні християни" подивляться на вашу невинність? Саме таких ось невинних поетиків вони якраз люблять присмажених і на сметані з паприкою...

— Ну, і вас також, Зорине, — гризнув недотепно Іван.

— Мене? Старого, сухого, ревматичного... Ніт, ніт... Мадярські цадики ласують на молоденьких, та кругленьких, та кучерявеньких..., О, я їх знаю. Це смакуни! Ой, ой, ой! Ви мусите конечно човптися на моєму бідному животі... — викрикнув раптом Зорин.

Стельмах старанно ховає летючки. — Маю їх вже колекцію Передам домузею...

— Плюньте на музеї. Затямте краще в голові. Музеї це прах, так само, як наше гіперідейне століття. Я знаю світ від Сінгапуру до Хусту віа Владивосток.

— Глупо вештатись, коли нема справжньої мети, — каже Іван.

— Йван попав в точку, — каже коректор „Нової Свободи".

— Питання тільки в яку... Наша Карпатська Україна поставила світ перед загадкою, і я сьогодні майже певний, що ця блоха спричинить справжню світову війну. Ви можете мені не вірити, але ви тільки послухайте той лемент з Варшави, або ті летючки, або виступ Нової Сцени з кумедією „Нові люди"... І дивно, чому в нас якраз майже все зветься новим, а виглядом — древність...

— Ви що? — сіпнувся Стельмах. — Також проповідь?

— Ні. Вибате! Це тільки сверблячка неспокійного язика. Мене ці речі майже не хвилюють. Дякую. Я своє життя віджив чесно. Я маю ще кілька зубів і ті буду потребувати на гірші часи. У Тячеві, коли я біжу хідничком з нашої друкарні, за мною дивляться мадярчуки з такою симпатією, що я справді не переконаний, чи свої побожні сни одного разу вони не обернуть в дійсність. Що то значить золота тамерланська Азія!

— Але мусите їм признати, що тримаються вони цупко,— каже Стельмах. — Я мешкаю у мадярки, так та мені просто у вічі: ви довго тут не всидите, Прийдуть наші і будете тікати, як зайці. Ви ось, Зорине, як зайчик... Стриб-стриб! Не відомо тільки куди. До поляків — піф-паф! До румунів — те саме. Я цікавий...

— Дефетизм! На Думин! — тріщить Зорин. — Ми, голубе шановний, як будемо стриб-стриб, то не як зайці, а як леви. А поки піф-паф, то ми перегриземо не одну шляхетну шийку. А нашим дячкам енської церкви — всіляким Бродіям, заткнемо пельку і точка. — Зорин засовався на своїй канапі.

— Тихо, Зорине! — каже спокійно Іван. — Знаю ваш войовничий дух і не сумніваюся. Кажу тільки скромно, що озброєння наше надто вже мілке. — Щож одні зуби.

— Іван завжди має рацію. Скажу вам під секретом, що це є наше органічне зброєння. Легко кажучи, іншого ми мати й не будемо.

— Чому? — витиснув через ніс Іван.

— Бо „перед нами шаблі". Шаблі! Шаблі, мій хороший Іване! Шаблі! „Ми стоїмо плечима до плечей"!

— Дефетизм! — кричить Стельмах. — На Думин!

— На Думин, — кричить Іван.

— Чого розкричалась молодь? Памятаєте в Празі, в Унітаріюм... Ті чудесні з паперу шоломи і пальми, і шаблі...

— Романтика. Ви вже забули? Волюнтаризм! — каже Стельмах.

— Не мішайте оливи з мухами, — бурчить Зорин, і притому чхнув.

— На здоровля! — каже Іван. — Я з вами. Я за техніку. Я за літаки і танки.

— Мало „за". Треба також знати проти. Чотири шаблі також річ мудра, — каже Стельмах.

— Чотири шаблі це тільки благородний символ, — каже Іван і, щоб підкреслити свій арґумент, він натискає на живіт Зорина.

— Ой-ой-йой! Мій добрий ще живіт... Це є... Ой! Досить, досить!.. Живіт! Не буду... Знаю, що й ти чотирошабельний.. Я мовчу... Підношу руки!

— Перемогла романтика, — зазначує Стельмах — хай живе...

— Хай живе романтика! — викрикував Зорин. — Три рази ура!..

— Нова Сцена!

— Нова Свобода!

— Нові Люди!

— Нова фабрика літаків! — крикнув Стельмах.

(Дальше буде).

Ген. хор. Михайло Крат

З недавнього минулого

2)

Перед УНК повстало тяжке завдання організувати громадянство, організувати армію, як то було передбачено, з українських частин, з окремих вояків, що поневірялись в різних німецьких військових з'єднаннях, з робітників та в'язнів, що масово гинули на фабриках, у в'язницях та концтаборах. Для всіх них був єдиний рятунок, — Українська Національна Армія, щоб у її лавах, під рідними прапорами та під власною командою, битись проти Москви — історичного ворога нашого, за Україну, не за нову Европу Гітлера.

Головною метою створення УНК було прагнення, щоби українська еміграція була об'єднана та мала єдину, а не кілька репрезентацій.

Важно теж було, щоб при кінці війни західні аліянти застали Українську Національну Армію, що боролась за свої, а не чужі інтереси.

До того ж здавалося, що по поваленні Німеччини можуть виникнути різні ускладнення, як то було при кінці першої світової війни, можуть виникнути різні революції та зриви, підчас котрих боротьба за Самостійну Україну загориться з новою силою. Не сміє тоді забракувати української шаблі на тому полі, на котрому вже змагалася УПА в тилу переможних совєтських орд.

УНК ще в лютому 1945. року вислав був своїх представників до Західних Аліянтів до Ганновера, Штутґарту, Авґсбурґу, Бреґенсу та до Швайцарії з метою поінформування їх про політичну позицію українців, що в той чи інший спосіб опинились у Німеччині.

По узнанні німецьким урядом УНК, цей останній дня 17. березня 1945. проголосив декларацію до громадянства, вживши заходів, аби зміст її став відомий також і західнім державам.

У декларації ні словом не згадувалося про Німеччину, а яко мету заснования Комітету подано дослівно:

„...УНК... твердою ходою йтиме по шляху, що веде до створення національної суверенної держави. Тому УНК приступить до організації української національної армії, що має відновити збройну боротьбу за українську Державність. УНА, в українській уніформі, під освяченими попередньою боротьбою бойовими національними прапорами, з власним українським командуванням, буде стояти під ідеологічно-політичним проводом УНК...

...тому УНК подбає про правний захист усіх українських громадян у Німеччині, зрівнання українських робітників у правах з усіма громадянами державних націй, а передовсім, про розгорнення над ними якнайширшої релігійної, моральної, культурної та матеріяльної опіки...

...У своїй роботі УНК буде співпрацювати з Національними Комітетами інших поневолених большевиками народів, які боряться так само, як і український народ, за своє самостійне і вільне життя..."

Згідно з декларацією Комітету Штаб Армії приступив до формування нових частин з охотників, що масово зголошувались до рідного війська, щоби битись за своє право та за свою Батьківщину замість того, щоби марно згинути чи то в рядах німецького війська (німці силоміць брали українців до своєї армії), чи то на окопних чи інших роботах у безпосередній близькости фронту, або під бомбами аліянтського летунства.

Скрізь де тільки знаходились які будь частини німецького війська, що складались з українців, були вислані старшини штабу армії з метою перейняття, на підставі порозуміння з німцями, їх під українську команду і ці частини мали стати кадрами більших військових зєднань. Однак акція ця — з вини німців, що вже гинучи, попереду чотири місяці тягнули переговори з нами, та не могли навіть теоретично (бо яке ж реальне значення могло мати їхнє визнання права нашого боротись за свою Державу) відмовитися од своїх мрій, про „чорну землю" — майбутню нову батьківщину німців із українцями-рабами — не дала бажаних наслідків, бо було запізно.

До того ж український полк збірної дивізії в Мюнзінґен був уже обезброєний німцями за попередню відмову (ще перед визнанням УНК) виступити на фронт проти Західних Аліянтів, а деякі частини, вислані на західний фронт силоміць, перейшли на бік союзників.

Сам Командарм — генерал Шандрук у цей час вирішує особисто виїхати до І. Української Дивізії, яку, за словами німців, відтягнено з південного фронту й залишено в резерві. Генерал побоювався, що в останній фазі боїв німецька команда зужиє ту дивізію без користи для нашої справи й знову повторяться „Броди".

Генерал не міг допустити, аби знову згинула наша молодь, що за ціну військової науки та аби дістати до рук зброю, зодягнула німецький однострій з рідним галицьким левом, яко єдиною відзнакою своєї національної приналежности, та за свою чесну службу переносила страшні знущання від своїх „командирів" та інструкторів — синів „геренфольку". Генерал хотів бути разом із дивізією.

Тимчасом праця штабу армії в Берліні була вже неможлива й 7. квітня 1945. року він виїздить до Ваймару, аби там спільно з УНК продовжувати організацію громадянства, якщо вдасться, організацію військових одиниць та навязати контакт із аліянтами.

Генерал Шандрук цього ж дня з начальником штабу та кількома старшинами виїздить до І. Дивізії до Марбурґу.

По дорозі, в Празі, генерал лишає одного полковника свого штабу для формування ще однієї бригади, але німці не мають для неї ні кошар, ні одягу, ні зброї.

По дорозі до Марбурґу Команда довідується, що Дивізія вже знову була в боях (під Фельдбахом) і стоїть на фронті. Генерал їде на фронт.

(Докінчення буде).

Справа створення СФУЖО

В світлі канадійської преси.

Справа створення Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, широко заінтересувала не тільки українське громадянство, але також пресу, що виходить в англійській мові. Особливо в Канаді пишуть про вибір 70-літньої „канадійки" головою чи „президенткою" цеї світової жіночої організації.

Першу ґратуляцію голова СФУЖО дістала була від полковника Колин Ґипсона, секретаря Канади в Отаві. При цьому міністер висловив признання новим українським переселенцям, які потрапили скоро приноритися до нових обставин й вповні увійти в національне життя країни. Потім зголосилася до голови Федерації кореспондентка торонтонського журналу The Globe and Mil, мисс Мевд Ферґусон з проханням дозволити зробити знимку й подати її біографію. Мисс Ферґусон особливо цікавилась 64 літньою участю О. Кисілевської, голови СФУЖО, в жіночому рухові та боротьбі за рівні права до вищої освіти й політичних прав жіноцтва Західної України. В слід за тим, дня 24 грудня 1948, появилася в цій газеті знимка О. Кисілевської з дволітньою внучкою Оленкою (донечкою д-ра В. Ю. Кисілевського і його дружини, що в їх домі О. Кисілевська перебуває) та велика, дуже тепло написана стаття п. заг. „Життя починається від вісімдесятки" а під тим: „Боєвичка за жіночі права на новій позиції".

В кілька днів по появі цеї статті в The Globe and Mail звернувся газетний концерн, що обєднує 54 канадійські часописи з проханням дозволити зробити знимку з сином д-ром Кисілевським. Після того цілий ряд часописів як: The Ottawa Journal, Evening Citizen (Ottawa), Winnipeg Free press, The Gazette (Montreal) й інші подали цю знимку з довшими або коротшими коментарями, пояснюючи, що це президентка світової української жіночої організації, яка має на меті організувати поміч скитальцям та боротьбу з комунізмом, ворогом людства й демократії.

Одну з таких, довших статей, прийшлося спростовувати. А саме: великий оттавський щоденник „Оттава Журнал" подав свою статтю п. з. „Польська ДіПі вибрана головою жіночої світової організації на 80-тому році життя". У відповідь на це зараз же вислано від голови СФУЖО спростовання в формі листа до редактора, в якому в чемний але рішучий спосіб звернено увагу найперше на це, що він сам нещодавно в редакційній статті свого журналу пропонував, щобу назву ДіПі забути, як тільки еміґрант стане на канадійську землю. Що ж до голови федерації, то вона, маючи в Канаді діти і внуки та багато добрих друзів, знаючи Канаду від моря до моря, зовсім не почувається переміщеною особою. При цьому звернено увагу редактора ще на одну неточність в заголовку статті, а саме: правильніше буде коли редактор буде голову федерації називати українкою, а не полькою. В Европі існують відмінні поділи етнічні й наприклад в Англії не всіх, що там живуть, можна назвати англійцями, тоді коли в Канаді обіймається всіх наче одну родину загальною назвою „канадійці". Цього листа, редактор „Оттава Журнал"-у помістив повністю у найближчому числі свого журналу п.з. „Члени Родини".

Найдовша, бо аж на три шпальти стаття була в Отавському щоденнику Evening Citizen п. з. „Нова 80-літня канадійка бореться за демократію". Статтю написала на підставі інтервю журналістка Мисс Филис Вилсон. Що найцікавіші біографічні дані, переживання воєнного часу голови СФУЖУ, завдання федерації нести поміч скитальцям і новій еміграції та боротьба проти ворогів Бога, християнської родини, України й всеї демократії, були подані в дуже гарних й теплих словах.

Як бачимо, СФУЖО, головство нової канадійки в так поважному віці відбилося широким відгомоном в канадійській пресі.

В слід за цими часописними статтями йде заінтересовання визначного англійського канадійського жіноцтва справою завдань Федерації. Голова Федерації мала нагоду познайомитися з сенаторкою Вилсон з Мисс Гейвард, зв'язковою Жіночих Ґруп Канади при секретаріяті стану й старалася зацікавити ці пані трагічним положенням матерей з малими дітьми, сиротами, старшим, самітним жіноцтвом. Якщо українські жіночі організації й їх членки викажуть відповідне заінтересування, зрозуміння й дійсно щиру волю помогти цій важній справі, то може й вдалось би тут дещо зробити, тимбільше, що як раз зачинаються праці парляменту й вже приїхав до Отави такий гарячий оборонець скитальчих справ, яким є посол Глинка.

О. К.

ЩО ПИШУТЬ?

З КУРИТИБИ, В БРАЗИЛІЇ.

(Автор листа перебув пацифікацію в Польщі, після неї втік, а тепер дістався до Бразилії. Лист написаний 8. січня 1949 до свояка в Асторії, який прислав його до редакції. Містимо з нього тільки виїмки, які мають загальне значення, бо решта змісту відноситься до сусідських справ села Пристані).

Нам тут, у Бразилії, не лихо поводиться, одначе нам не до пари з вашим добробутом в Злучених Державах, бо то край, що в нім повно всякого багатства і до нього всі народи світу забігють ласки й приязни.

Тут, у Куритибі, живе багато українців: купці, ремісники, лікарі, фабриканти, інженери, урядовці, професори і різні фахівці. Вони мають свої зайняття по містах, а робітники працюють по фабриках. Є багато фармерів в околиці.

Цього літа панувала страшна спека, сонце палило вогнем що годі було витримати. З тої спеки повставали гради й буревії і страшні та великі зливи. Так у грудні в околиці Естадос, Мінас, упав такий зливний дощ, що багато колоній і два міста змила вода цілком з лиця землі. А що це було вночі, то мало хто з людей врятував своє життя. Потопилася вся скотина, а хто з людей врятувався, той втік в гори і там примирає з голоду. Уряд посилає до них харчі літаками з великим трудом, бо нема до них доступу. Хоч вода вже упала, то ніхто не вернеться до свого давнього місця, бо все забрала вода, а нанесла намулу грубого на 5—10 метрів. Крім того там такий сморід, що ніхто не може приступити.

—o—

ПРОФ. ЯРОСЛАВ РУДНИЦЬКИЙ В КАНАДІ

Дня 23-го січня приїхав до Канади видатний молодий український вчений, д-р Ярослав Рудницький, член Наукового Товариства ім. Шевченка, Української Вільної Академії Наук та автор понад 100 різних наукових праць, надрукованих в багатьох мовах. До 1945-го року д-р Рудницький був професором української і слов'янської філології на Українському Університеті в Празі, а рр. 1945-49 на Українському Вільному Університеті в Мюнхені, беручи рівночасно широку активну участь в громадському житті. До Канади проф. Рудницький привіз зі собою матеріяли і рукописи своїх нових наукових праць, зокрема готовий рукопис великого Українського Словника, та задумує там продовжувати свою наукову роботу. Приїзд проф. Я. Рудницького до Канади це черговий великий здобуток місцевої української громади та загального канадійського наукового світу. — (За „Новим Шляхом").

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Жертви, зложені на Маніфестації з 10 жовтня 1948.

По $25: Сестрицтво Покрова Пресв. Богородиці, Українська Православна Парафія, Нюарк; по $10: Матвіяс Василь, Левицька Анна, Федісон Вілліям, Антошків Марія, Вістун Михайло, Ґулька Антін, Дмитро Галичин, Кушнір Іван, Теодозій Каськів, Іван Жухович, Т. Гаврилюк, Іван Романчук, Кухарський, К. Лисюк, Генри Стахура, д-р Л. Мишуга; Микита Гульжик $6; по $5: К. Леськів, Іван Паньків, Стефан Сасовський, Любін, Карель Романишин, Михайло Ратушний, Йосиф Буката, Йоанна Голеху, Михайло Шумейко, Н. Лиховид, Р. Слободян, Йосиф Гажик, Іван Чарко, Ґеня Варнецька, Роман Калакура, Йосиф Гажинчук, С. Зему, В. Кучкида, Василь Корда, Василь Борищук, Андрей Баран, Теодор Тлумацький, Стефан Дембіцький, Антін Даховський, Валтер Крук, Пелешок, Дарія Кульчицька, Віра Ковбаснюк, Лев і Анна Кулик, С. Наконечний, Володимир Юрковський, С. Хриновський, Е. Волошин, Йосиф Іваськів, Петро Чан, М. Починок, Данило Кольба, Анна Матевс, Доля Дмитро, Станко Йосафат, С. Клапи, Іван Атаманець, Мокола Корч, Василь Слободюк, Іван Вінач, Йосиф Дзямба, Антін Сурма, А. Шеремета, А. Зміт, Марія Копач, Алекс Брик, Ковадло Герасим, Антін Шаран, Іван Войтко, Теодор Гавриш, Йосиф Варніцький, І. Хлистун, С. Богда, М. Лукань, Іванів Максим, Зидна Осип, Микитка Соня, Бродський Василь, Скочинець Йосиф, Синчик Тома, Тум Андрей, Хащевький Микола, Сетрицтво Непорочного Зачаття Пресв. Богородиці; Будник Антін, Ґіль Василь, Белців Михайло, Мирон Кушнір, Юрків Володимир, Анна Молодович, Іван Мудрик, Теодор Шатинський, Анна Лабонц, Стефан Касапер, В. Лесьняк, Василь Мельничук, Филип і Евстина Ґулька, Варнецька Соня, Душник Володимир, Старицький Антін, Беґедза Йосиф, Василь і Настя Гархуць; по $4.50: І. Ничай, І. Макар, С. П. Хомяк; по $3: С. Наконечний, Комітети ОДВУ з 1941 р., А. Стрижак, І. Дусаненко, Б. Ґулька, Н. Н., І. Мудровський, Демедас В., С. Бігонос, І. Шафран, д-р М. Чубатий, Г. Павлюк, А. Діділівський, Р. Репета, Г. Бакуменко, Ю. Гавриляк, Н. Н., С. Рудий, Яцимак Ф.; по $2: Бріл В., А. Ґенега, І. Бутин, Кідонь, А. Марків, А. Вусати, К. Яцентий, М. Іваськів, С. Пограничний, А. Ільків, М. Колодруб, Лесняк А., о. Савка Д., Е. І. Хомів, Т. Варнецька, Т. Рудий, Якимів Д., Боднар С., М. Прокопів, А. Дубас, П. Ґут. Е. Парницький, М. Смуцінський, П. Бенцаль, Д. Животко, К. Добрянський, Ю. Драган, І. Довгань, Й. Мак, М. Карбач, П. Дубов, І. Ризванюк, М. Стахура, А. Гребенек, Лазрко А., М. Отрок, Л. Бочанський, М. Шайняк, М. Шнір, І. Бурбела, І. Заболоцький, С. Мондик, М. Пізьо, Н. Н., П. Остапчук, М. Злобіцькі, Синч, З., П. Буган, А. Шумейко, П. Дочик, К. Сута, М. Припхан, М. Марків, Н. Н., А. Рожек, М. Дубас, Й. Ярема, Д. Юран, К. Пілат, О. Семанович, М. Бурова, С. Грица; Д. Петях, П. Демідас, М. Яблонський, В. Б. Матіяш, А. Ретква, Д. Владика, В. Пеленський, М. Черняк, І. Тисицців, В. Дубас, І. Височанський, А. Деркач, Кліпко, І. Єрмаченко, А. Поливка, Л. Лутор, І. Микитишин, А. Отінік, С. Сасс, П. Якимів, А. Миклашевич, М. Павлусь, І. Стеців, М. Підлуський, Е. Баґній, Т. Пристач, А. Довган, Р. Біловус, М. Далий, А. Іванський, В. Кузьма, В. Кіцко, Д. Берцова, С. Мудрик, А. Мазур, Кузьо М. Шугаля, В. Федик, Е. Кобзар, П. Коваль, К. Дроздюк, Т. Дячун, В. Козак, М. Посталь, Л. Козак, М. Котик, І. Понжак, С. Матвіїшин, Коритко, Г. Горішний, Н. Н., М. Зичович, М. Мельник, С. Доля, І. Берцовий, Ю. Ґулька, І. Дусанівський, Т. Стрілець, А. Пітула, о. В. Буката, І. Воробець, К. Стоянович, В. Дячик, І. Ладичка, С. Карпо, Н. Маньків, А. Шумейко, Г. Мисак, В. Мисак, Й. Кавенський, П. Вареница, І. Пело, М. Сухарський, Е. Нечистий, П. Задорецький, В. Сидорович, М. Стиранець, Б. Дахівський, Г. Біленький, П. Мікула; по $1: Т. Драдак, С. Нечипорук, В. Пеленський, А. Швець, Галій, М. Бойко, І. Костів, М. Віноч, С. Пр. А. Малецька, П. Циктор, А. Кравчук, Б. Максимич, Т. Копі, М. Вовчук, М. Федорів, Н. Н., П. Довчинський, М. О. Бю, Ч. Стечак, В. Костів, Олійник, М. Олійник, Лучанко П., М. Канор, К. Сакала, М. Пшик, К. Марищук, Ф. Шатинська, Е. Онищук, М. Середний, Н. Н., І. Телешенський, І. Кіценюк, Н. Савчин, А. Псуй, Старожитник В., М. Мороз, Е. Онуфрів, Білинський П., П. Соколвський, Демкіц М., В. Сусла, В. Кузма, Г. Марчак, С. Колодій, М. Ганчар, М. Вовчко, С. Драґан, Т. Мельник, О. Химій, Н. Н., Н. Н., М. Чабін, М. Жук, Т. Іванюшка, Н. Н., М. Клячко, М. Ґаліновчи, П. Біґель, Н. Н., Н. Легкий, Д. Стець (м.), о. С. Чапельський, Я. Лаврів, Д. Капилко, У. Отрок, А. Ворощак, К. Севеля, М. Процак, С. Ботнер, Д. Хрущ, Драпак К., Г. Брик, І. Леґендзевич, І. Рипянський, О. Кейса, Л. С., Н. Н., Т. Маройко, П. Ковенський, Е. Куриц, Ф. Грицак, Т. Дмитрів, Я. Удич, К. Ґрандус, І. Будняк, М. Полигонький, Д. Стец, О. Савой, А. Данко, С. Кордяк, Д. Іварчик, І. Зілінський, В. Паниківський, А. Березівський, Т. Савка, А. Старожитник, Н. Н., Н. Н., Н. Стешин, К. Вовчук, М. Пасічник, С. Головатий, П. Папроцький, Т. Різнак, А. Сороковський, Т. Танчак, І. Маньківський, П. Полік, А. Чавлюк, І. Кальба, Ю. Баранюк, М. Шуканич, С. Романець, М. Доля, М. Плечан, К. Малик, П. Сидор, К. Молінська, В. Наум, Г. Ґеґа, П. Ґлух, Т. Дудчак, Старух, Холіїцький, В. Попович, О. Матлак, Н. Степура, П. Воробець, А. Г. Воробець, А. Муха, А. Коцан, К. Джорджія, М. Лин, Н. Василин, А. Путар, Д. Чорномаз, Юрків Ю., М. Ґречин, М. Грицак, М. Крупа, М. Сисин, П. Мохвич, Л. Сисин, С. Скординський, Т. Пиш, А. Білас, І. Пилат, К. С. Боднар, Н. Н., Луцький М., М. Берний, А. Г. Салк, Н. Н., Н. Н., А. Самıла, А. Скафран, Т. Палявський, М. Загибайло, Н. Н., Х. Мотуз, Ю. Яблонська, Р. К., М. Каспер, М. Філь, Н. Н., М. Польовий, Н. Н., П. Поліщук, Н. Нагребний, С. Мацях, Г. Відземок, С. Шпакович, М. Лоґіч, І. Ухман, Шандро, М. Матіяш, В. Шафранський, Т. Моско, А. Лайкош, Б. Кіт, П. Будняк, А. Кусий, А. Антош, Н. Н., С. Ґураль, М. Олійник, І. Лока, А. Відземок, М. Радзішевська, Е. Конорчук, А. Марко, Е. Добрянська, Е. Кушнір, І. Андрейчин, С. Пирдок, М. Гойсан, Т. Сорока, П. Оринчак, Й. Марків, А. Ясний, О. Дмитрів, П. Коритко, М. Курочка, І. Височанський, М. Ватраль, О. Ковальський, Т. Малецький, Г. Ровецький, Кость Кульматицький, М. Ґураль, М. Ковальська, О. Коваль, І. Бурачок, Е. Боднар, М. Кравець, І. Наконечний, М. Марусевич, Вол. С., П. Паращук, Палій П., А. Лисак, О. Андрусечко, Н. Н., Г. Антим, П. Бухта, Н. Н., В. Пованда, Г. Гайчук, Н. Гаврилко, А. Мудровський, І. Пастушенко, М. Мікула, М. Яблонський, К. Пеленський, Г. Прокопович, М. Стахів, М. Пеленський, П. Савчук, Р. Корджe, М. Починок, Я. Павлишин, Ч. Петрі, Ф. Сингалевич, Е. Велят, Д. Кізима, М. Седенчук, В. Юрків, П.О., П. Прус, С. Ожийовський, Н. Н., В. Плечен, І. Барна, Ґ. Жук, Ґ. Лібовіч, А. Меленчук, Р. Коваль, М. Баран, П. Кудрик, М. Дзядів, Ф. Вахно, Т. Різнак, П. Матіевич, О. Кручовий, Г. Мельникевич, А. Московіта, П. Палка, М. Процак, М. Стеч, П. В., Н. Н., Н. Н., Е. Криловська, С. Гарцула, К. Небесна, Н. Н., І. Тимчишин, А. Преховська, Н. Л., С. Бурбеля, В. Бухта, В. Федорек, Ю. Демків, М. Басараб, О. Гевідзд, О. Бурґела, Д. Іваськів, Н. Заяць, А. Вейш, М. І., Ю. Гризуб, А. Райсиуц, Ф. Воробель, І. Здирко, Н. Бутович, М. Заверуха, П. Тацяк, І. Сисин, П. Вовчук, М. Хмельницький, І. Д., Л. Гриник, Т. Драганчук, Н. Н., П. Л., М. Яворський, Пасічник, І. Сфентний, Легман С., М. Цяпка, Гайдучок Б., М. Філович, О. Драганчук, Т. Сенковський, Н. Н., Макар Д., М. Цап, О. Костер, О. Іванів, М. Ґаврилів, Г. Лайкош, Т. П., Нечиткий, Леськів М., І. Галичин, І. Кункевич, П. Даньків, А. Гришко, М. Фурка, Л. Ґавазин, д-р П. Гайдучок, Д. Бабюк, А. Ярема, Н. Ковальська, С. Демидчук, Сквіртнянський І., Т. Шумейко. Решта дрібними.

РОЗГАДАЙТЕ, ЩО ГОВОРЯТЬ ЇХНІ ОБЛИЧЧЯ?—Це зачалося від торта, зготовленого з нагоди перших уродин. Донна Кей, зліва, вийшла з бійки переможцем, але її обличчя цілком не говорить про її вдоволення з вигри. Мелоді Ен Джексон, її кузинка, пробрала філосічний вигляд, розумуючи, що й так не мала найменшого вигляду на перемогу.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

17,071 Іванууць Антрія с. Петра, Іванууць Михайла с. Йосифа з с. Тростянець (Добромиль) від Іванууць Михайла.

17,072 Панчак Михайла з с Хлібичин (Коломия) від Панчак Василя с. Івана.

17,073 Животковський Нестора і Горпини з с. Веселий Кут (Київщини) від Матвієвський Степана.

17,074 Бегуняк з дому Копків, знакомих з с. Боньович (Добромиль) від Возна Розалії з дому Копків.

17,075 Креськів Анни з м. Полоряни (Тернопіль), Наконечний Антона з с. Урлов (Зборів) від Наконечний Йосифа.

17,076 Односельчан з с. Загіря, Книгинич (Рогатин) від Кузик Степана.

17,077 До синів Лупул Вероні з дому Грибовська з с. Раранче (Чернівці) та Гриневича бувш. члена Акад. Т-ва „Запоріжже" листи від скитальця.

17,078 Кальмук Олекси вуйка з с. Липівці (Перемишляни) від Волошин Степана.

17,079 Татарчук Григорія від Підскорбний Василя з с. Охматкова (Дубно).

17,980 Ориняк Анни замужна Венгрин д. Осипа від Бладуч Варвари з с. Криниця.

17,081 Сосницький Івана і Ілька с. Андрія з с. Сороцька (Скалат) від Сосницький Василя.

17,082 Музика Антрія син Дмитра батько з с. Дмухавця (Бережани) від Стадник Анни зам. Колюбінська.

17,083 Саган Василя з с. Під-Монастириськ (Бібрка) від Гупало Дмитра с. Насті.

17,084 Коваленко Матрони д. Василя і Коваленко Петра з с. Синяви (Кивщина) від Малиновська А.

Голоситись на адресу:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia, 5, Pa.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 16. січня 1949 року помер у 58 році життя

ПЕТРО ГРИЦАЙ,

довголітний член Тов. ім. Дм. Вітовського, відділ 375 У. Н. Союзу у Филаделфії. Покійний походив зі села Чернилів Маз., пов. Тернопіль, Зах. Україна.

Полишив у смутку жену Емілію, 3 доньки, Анну, Осипу Марію, 2 синів, Степана і Петра та двох зятів і двох внуків. Похорон відбувся в четвер, 20 січня до місцевої парох. церкви в Perhiomenville, Pa., а відтак на парохіяльний цвинтар.

В. Й. П.

Дня 24 січня 1949 року померла в Вунсакет, Р. Ай.

— ЕВДОКІЯ ЗАРІЧНЯК. —

Покійна походила зо села Рожиска, повіт Скалат, Галичина.

Покійна полишила у смутку мужа Антона, дочку Катерину і двое внучок.

Похорон відбувся в пятницю, 28-го січня при участи родини і членів відділу 206 УНС. Тлінні останки відпроваджено до української православної церкви св. Михаїла, а потім на місце вічного спочинку.

В. П П.

І. Кокольський, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВІЛКС-БАРРЕ, ПА. — Бр. св. І. Хрестителя, від. 223, буде мати місячні збори в неділю, 6. лютого, зараз по Службі Божій в гали церковній. Проситься членів прийти на означений час, бо контрольна комісія буде здавати справоздання за 1948 рік. — Й. Кравчук, рек. секр.

Читайте українські книжки та часописи, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила.

ТАРЗАН, ч. 2024. Тарзан обіймає команду.

Коли певний себе Нума виконав смертоносний скок, гнучкий малпочоловік ужив один з левиних трюків.

Наче сталева пружина, могутні Тарзанові ноги відкинули здивованого мясоїда взад.

Заки Нума встиг піднятися, пан джунглів уже скочив на нього.

Вигинаючи хребет наче бронко, могутній кіт з джунглів пробував вирватися з обіймів свого впертого ворога.